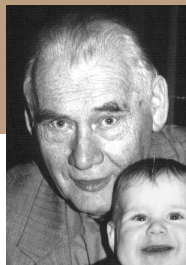

Miðvikan

Símun Jóhan Wolles:

Møsn at bátar fóru at ganga sjálvir

Í hesum parti verða endurgivin brot úr bátasøguni á Eiði hjá Símun Jóhan. Hann endurgevur serliga frásagnir hann hevur hoyrt frá fosturpápanum Jóhannes í Miklagarði

3. partur

Tað var í tøkum tíma, at tað eydnaðist at fáa ein part av stóru vitanina hjá Símun Jóhan festa á blað. Í hesum parti vera nøkur brot úr hansara frásagnir um útróður.

Bátarnir fara at ganga av sær sjálvum...

Jógvan í Mirmansstovu segði eina ferð: »Tá ið tit verða gamlir, fara bátarnir at ganga, og eingin fer at rógva, lukka.« Hinir bóðu hann tiga og ikki sita og tvætla býtt við unglingarnar og loypa óhug á teir. »Ikki veit eg, vit, sum vóru unglingar tá, komu at uppliva motor í bátinum«, helt Jóhan í Djónastovu fyri.

At biðja grind

Jógvan segði eisini frá eini ferð, nakrir fátækir eiðismenn gjørdur vestur í Vágar at biðja grind. Jóhan í Djónastovu segði frá Jógvan í Mirmansstovu, at tað vóru trý ting, sum ein uttan skomm kundi biðja. Tað var um konu, gimbrar, um felli hevði verið, og grind.

Teir høvdu frætt, at ein grind var deyð í Tindhólmi. Gamalt var, at grind í Tindhólmi bleiv ikki brunnin. Tí var tað, at hesir eiðismenn fóru vestur at biðja grind. Tá kom ein vágamaður og segði: »Um tit kunnu geva mær 6 ríkisdálar, so skulu tit fáa so nógv kjøt, sum tit vilja hava«. »Grind fingi vit, men eingin kjøtbiti var í bátinum, tá ið vit róðu eystur aftur, hjarta. So fátækir vóru vit«, segði Jógvan. Hann hevði til orðatak at siga »hjarta«, tá hann tosaði so vinarliga við okkum ungu.

Skomm at spæla fiól

Óli í Mirmansstovu, faðir Jógvans, átti eina fiól. Men so undarligur var hugsunarhátturin hjá fólki tá, segði Jóhannus í Miklagarði, at hann tordi ikki at spæla, uttan tað kundi vera 2. jólakvøld, tá hini vóru í dansi. Tað var hildið vera so ómansligt, at konan og døturnar vildu ikki, at hann skuldi spæla. Um bygdarmenn fingi hann at spæla, so stongdi hann seg inni á einum kamari við teimum, hann spældi fyri.

Grindaferð

Jóhannus í Miklagarði hevur sagt frá eini grindaferð við »Jóan Fredriksbáti« vestur til Miðvágs. Hann var ungur tá, nýliga tilkomin. Jóan Fredrik bað seg við. Hann segði, at onkur, sum hoyrði til bátin, bar seg undan. »Eg fór við, men Hans Martin, farbróðir, dámdi einki, at eg fór. Honum dámdi ikki líkindini, men mamma helt, at eg skuldi fara, tí Jóan Fredrik var eiðismaður. Eg fór so við. Eg minnst væl, meðan eg fekk mær eta, áðrenn vit fóru, at ljóðarin glintaði av vindi á landnyrðingi, men farið varð kortini. Vit styðjaðu bátinum út undir Rivið. Báturin »Famíljan« fylgdist við okkum. Tá so líkindi vóru, varð báturin tikin undan og seglið havt á. »Eg hevði verið á útróðri við áttamannafari tá, so eg hevði verið á sjógv«, segði Jóhannusi frá, »men eg minnst, hvussu leingi báturin rann niður av tí fyrstu alduni, tá vit høvdu tikið undan, og hvussu leingi tað vísti seg at vera, inntil vit sóu hin bátin aftur. Komnir vestur um Skeið var slætt. Hann var jú landnyrðingur í ættini, so vestanfyrir var slætt. Vit komu vestur á Miðvág í øllum góðum, fingi uppí bátarnar av grind, um 3-partar í føri.

So lögdu vit út av Miðvágssandi. Nú var hann hækkaður í ættini. So varð sett segl suður fyri Sveipin – og so til árar. Tað vóru nógv áratøk av Kirkjubønesi, til lagt varð inn fyri Eiðishamri.

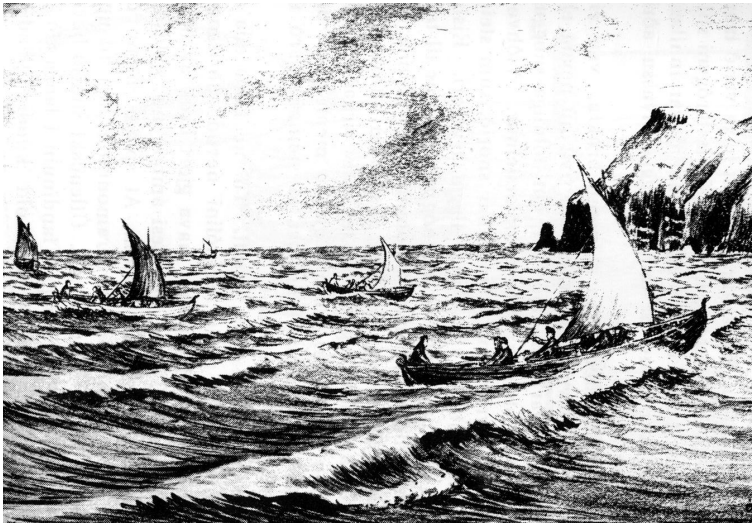
Tað var heldur ikki sørt, at vit yngnu høvdu hug at kapprógva móti »Famíljuni« úr Havn, men vit fylgdust norður. Eg havi verið tvær ferðir í Miðvági eftir grind ella í grind við árabáti og komin aftur suðurfyrir,« segði Jóhannus í Miklagarði.

Vildi bjarga árunum áðrenn Jógvani

Jógvan í Mirmansstovu róði fyrr við »Jóan Fredriksbáti«. So var tað ein dag, teir vóru eystur á Fokkuni. Tað var so leysur sjógvur, og teir fingi ein skaðasjógv, meðan teir settu línuna. Jógvan tók eitt áratæk, í tí hann breyt. Báturin sakkaði í sjónum. Árin fór inn undir bátin. Homlubandið slitnaði, og Jógvan fekk áralummin inn undir bringuna

Símun Johan í ferð við at smíða ein bát

Útróður í gomlum døgum lýstur av eiðsmanninum Óla Egilstrøð

og var tveittur yvir á sjógv langt leysur av bátinum. Teir mistu fleiri árar út.

Tá skuldi Jóan Fredrik siga: »Vælsignaðir, fáid okkum hendur á árar. Latið Jógvan flóta.« Hetta gloymdi Jógvan honum ikki. Men Jóhannusi í Miklagarði segði, at her gjørdi Jóan Fredrik rætt, sum tann skilamaður hann var. Tað hevði dugað lítið at fingið Jógvan aftur við ongum árum. Men Jógvan vildi siga, at hann var betri við árarar enn seg! Jógvan skifti so bát og fór við »Durhúsbatinum«.

Jógvan úti í Húsinum hevur sagt frá, at hann var sum ungur ein dag í torra. (Torrasól og Kongadagurin

er um miðjan februar). Torrafiskur kom so knappliga. Teir kundu vera hvassir ein dag, og næsta dag fórdu teir ikki. Soleiðis var tað henda dag, Jógvan segði frá. Teir vóru vesturi á Urðini, fingi fullan bátin at gripsborði. Hendan dagin var Jóannes í Jógvansstovu við sum tiltaksmaður. Eg sigi til alla lukku var tað ein lítill ond lágt. Vit høvdu fullan bát og styðjaðu okkum heim við Skorð. Nú koma vit fram á ein kik. »Harra mín Gud«, letur í Jóannesi, »her hevur ein søkt seg.« Teir ivaðust ikki í, at báturin var sokkin. Teir lögdu so til at vita, hvat var áfatt. Tá ið vit komu til kíkin, hekk stór fiskateggja uppi

undir kíkinum. Tá varð betri lag á monnum. Komnir heim fyri Kambsgjónna kemur ein bátur skúmandi undan Uppsálanesi ella Uttastanesi, sum tað verður kallað av tjørnuvíkingum.

Tað vóru tjørnuvíkingar, sum ikki høvdu ført, og høvdu so teggjað upp undir kíkarnar. Nú komu teir útaftur við øðrum báti eftir fiskateggjuni. Vit hildu so fram, damlaðu okkum suður fyri Fjøruglyvur. Tá bað Jóanes okkum so bønliga um at kasta nakað av fiski upp har, áðrenn vit lögdu á fjørðin. So varð gjørt. Vit kastaðu nakað upp har, so báturin lætnaði. Tá vit skuldu leggja seglið, vildi báturin søkka. Vit hildu inn í Kósina, lupu út og hildu bátinum, tað gekk so. Væl var, at vit høvdu kastað upp, áðrenn vit lögdu á fjørðin. Ella høvdu vit neyvan flotið um fjørðin. Tá ið vit høvdu kastað upp, var farið yviraftur eftir fiskinum. Tað var eisini ein kapping um at hava ført størsta bátsfarmin.

Einaferð sat »Durhúsbaturin« vesturi á Sigmundarholið og Hornið. Hann fleyt um stokkarnar av góðum smáfiski, segði Jóhan í Djónastovu. »Pállstovubáturin« hevði verið úti á havi og róð eftir longu. Teir kastaðu ikki, men fóru til hús við berum vøttum, t.v.s. við ongum fiski. Tað vildu teir heldur enn at koma heim við fiski av leiðum nær landi. So erpnir vóru teir, segði Jóhan. Hetta segði hann fyri at arga Jóhannus í Miklagarði, sum helt, at ta skomm kundu teir ikki leggja á seg at kasta inni á smáfiskaleið saman við »Durhuusbátinum«, tá teir koma innar av havi á longuleið.

Longa var rættiligur fongur

Her kann verða nevnt, at longuveiða kundi vera eitt rættiligt kvett. Longurnar vóru so stórar, upp til 4 lispund, sum eru 64 pund. Tað var eitt serligt virði í livrini. Hon var so føst í tí, at kókað kundi hon skerast í flisar sum viðskeri. Hetta kom serliga væl við hjá teimum, sum ikki áttu so nógv kjøt.

Táid teir róðu eftir longu, var longulivur sjálvráttur. Einaferð Jógvan Mirmansstovu sum ungur hevði verið við og róð eftir longu, høvdu teit bara fingið 11 longur